

HAIKU

Haiku je japonská sedmnáctislabičná báseň, která vznikla na konci 17. století z úvodního trojverší delších básní. Rozsah nutí ke zkratce a impresi. (To, co není vyřčeno, je stejně důležité, ne-li důležitější, než to, co vyřčeno bylo. Odpovídá to významu prázdných bílých míst v tušové malbě, která jsou pro znalce důležitější, než sama kresba.)

Báseň má 3 řádky. První řádek má 5 slabik, druhý 7 a třetí 5. V Japonsku je haiku tak oblíbené, že se na tento typ poesie specializuje asi padesát časopisů.

Haiku je nejtypičtější japonská básnická forma. A také nejkratší. V českých překladech se počet veršů může lišit, počet slabik ale zůstává. Haiku poznáte podle lehce načrtnuté nálady vycházející z přírodních motivů. Její jednoduchost nutí k zamyšlení. Bývá založena na vtipném postřehu nebo narážce. Učme se od mistra haiku, kterým byl Bašó.

Ukázky klasiky haiku - **Macuo Bašó** (1644 – 1694)

Sníh první napadl! Dost právě, aby ohnul narcisu listy.	Přes měsíce kotouč, studené slzy prší, Blíží se podzim.	Podzimní smrákání. Na suché větvi sedí černí havrani.
Neví o čem mluví, kdo prohlašuje, že má děti plné zuby	Jaro odchází ptáci pláčou i ryby mají oči plné slz.	Ve vůni trnek slunce nad obzor stoupá. Horská cesta.

Česká tvorba z internetu:

Noc. Hvězdy. Ticho. V rozteklém vosku svíčky Umírá můra. Jakub Zeman	Vadnoucí kvítí nám chce také něco říct, kdo to pochopí? P. F. Zarken	Bílých ptáků shon na nábřeží s dědečkem chlapec s rohlíkem. Marek Müller
V korunách stromů, zpívá vítr tesklivou píseň života. P. F. Zarken	Slunce je krásné, ale do tváře se mu raději nedívej. Jakub Zeman	Au! Mravenec. nevejdeme se oba pod jednu třešeň. Marek Müller

Při tvorbě haiku se vyhněte pokusům o dokonalost, podle Japonců je součástí dokonalosti vždy její protiklad – nedokonalost. Při psaní haiku si zachovejte svou „dětskou mysl“. Podle Zenu je dětská mysl totožná s prázdnou (uvolněnou) myslí = meditace. Vzdejte se i podvědomé snahy po úspěchu. (viz Nepíši nic, je to trapné.) Haiku není vlastnictvím filosofů a umělců, krása se dá nalézt v prostých věcech každodenního života. Podstatou umění jsou náznaky a podněty. Neraďte, nehodnoťte, nekritisujte, nesnažte se o moudrosti a poučování, nevysvětľujte, buďte vyvážení a potlačte sami sebe a to, co znáte z evropské poesie – pište, jak cítíte.

Když si přečtete v německém textu-pdf haiku anglických žáků, pochopíte, že napsat haiku zvládnete bez problémů.

1. Sen. Sóšicu. XV. Cesta čaje, mysl čaje. 2010. Pragma, Praha. 110 s.

2. Zeman. Jakub. Příklady mé tvorby. Praha. 2010. [on-line]. [cit. 3. 12. 2014]. Dostupné z: < <http://www.jakubzeman.cz/haiku/moje-haiku-C49/> >.

3. Bušido. Japonské básně haiku. Praha. 2010. [on-line]. [cit. 3. 12. 2014]. Dostupné z: < <http://www.busido.cz/odborne-clanky/japonske-basne-haiku> >.

4. Kolektiv autorů. Japonsko v poezii. [on-line]. [cit. 3. 12. 2014]. Dostupné z: < http://troja.euroskola.cz/uploaded/files/DB5_PL3_Japonsko%20v%20poezii.pdf >.